

รายงานวิจัยเรื่อง : การศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยของยามรุธุมะ
(สูตรอาจารย์นิรันดร์ พงศ์สร้อยเพ็ชร และมูลนิธิฟื้นฟูการแพทย์ไทยเดิม
ในพระราชูปถัมภ์ฯ) ในการรักษาผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

โดย

ยุทธพงษ์	ศรีมงคล
ทิพาพร	ธาระวานิช
อรุณพร	อิฐรัตน์
พินิต	ชินสร้อย
อรรรัตน์	จันทร์เพ็ญ
ภาสกรีย์	เพิ่มผล

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ปีงบประมาณ 2559

การศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยของยามธูรเมหะ (สูตรอาจารย์นรินทร์ พงศ์
สร้อยเพชร และมูลนิธิฟื้นฟูการแพทย์ไทยเดิมในพระราชูปถัมภ์ฯ) ในการรักษาผู้ป่วย
เบาหวานชนิดที่ 2

บทคัดย่อ

โรคเบาหวานเป็นอีกหนึ่งโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่ส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่อันตราย
และคร่าชีวิตได้ในที่สุด ปัจจุบันการแพทย์แผนไทยการแพทย์ทางเลือกและยาสมุนไพรถือเป็นอีก
ทางเลือกหนึ่งในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ยามธูรเมหะ เป็นยาที่โรงเรียนอายุรเวท
วิทยาลัย

(ชีวโกมารภักจ) ใช้ในการรักษาเบาหวานนานกว่า 30 ปี โรงพยาบาลวังน้ำเย็นและ
โรงพยาบาลวัฒนานครจังหวัดสระแก้ว ได้นำยามธูรเมหะฯ มาใช้แต่ยังไม่
มีการเก็บข้อมูลประสิทธิผลและความปลอดภัย ดังนั้นการศึกษานี้จึงมี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาย้อนหลัง (Retrospective study) ประสิทธิผลและความปลอดภัยของยามธูร
เมหะฯ ในการรักษาผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ของโรงพยาบาลวังน้ำเย็นและโรงพยาบาลวัฒนานคร
จังหวัดสระแก้ว วิธีการศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลการใช้ยามธูรเมหะฯ จากเวชระเบียนและฐานข้อมูล
ของผู้ป่วยเบาหวาน เป็นเวลา 3 ปี เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ.2556
ประกอบด้วยข้อมูลของระดับน้ำตาลในเลือด ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและผลข้างเคียงต่างๆ ที่
ถูกบันทึกไว้ระหว่างการใช้ยามธูรเมหะฯ โดยแบ่งกลุ่มที่ศึกษาเป็น 5 กลุ่ม ตามกลุ่มยาที่ได้รับยา และ
เปรียบเทียบค่าระดับน้ำตาลในเลือดก่อนและหลังได้รับยามธูรเมหะฯ โดยใช้สถิติ Wilcoxon sign
rank test และ Pair t test ผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยเบาหวานจำนวน 351 คน ที่ได้รับเลือกเข้าร่วม
ศึกษา ผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับยามธูรเมหะฯ ชนิดเดียวกันถึงแม้จะไม่พบว่ามีระดับน้ำตาลในเลือด
ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.646$) และพบว่าการใช้ยามธูรเมหะฯ ร่วมกับยาแผนปัจจุบันใน
กลุ่มซัลโฟนิลยูเรียมีระดับน้ำตาลในเลือดมีแนวโน้มลดลง ในครั้งที่ 1 ถึง 4 ที่ติดตามผล แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าพีเท่ากับ 0.013 0.009 0.010 และ 0.004 ตามลำดับ พบว่าการตรวจ
ระดับน้ำตาลในเลือดสะสม (HbA_{1c}) ในผู้ป่วย 3 กลุ่ม และทั้ง 3 กลุ่มระดับน้ำตาลในเลือดสะสมนั้นไม่
มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าพีเท่ากับ 0.484, 0.500, และ 0.761 ตามลำดับ
นอกจากนี้พบว่าไม่มีระดับแอลดีแอล คอลเลสเตอรอลลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าพีน้อยกว่า
0.05 ค่าการทำงานของตับและไตอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่มีความรุนแรงของการดำเนินโรค ไม่พบอาการไม่พึง
ประสงค์จากการใช้ยามธูรเมหะฯ ที่รุนแรง

สรุปและขอเสนอแนะ จากการใช้ยามธูรเมหะฯ ในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 และมีการ
ติดตามผลการรักษา 3 ปีนั้น แสดงให้เห็นว่ายามธูรเมหะฯ อาจเป็นสมุนไพรทางเลือกที่อาจนำมาใช้
ร่วมกับยาเบาหวานแผนปัจจุบันในผู้ป่วยเบาหวานที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ โดยมี
ระดับน้ำตาลในเลือดสูงระดับน้อยถึงปานกลาง ซึ่งขนาดยามธูรเมหะฯ ที่ใช้ต่ำสุดและสูงสุดเท่ากับ

350 และ 3,500 มิลลิกรัมต่อวัน ในอนาคตหากใช้ร่วมกับยาแผนปัจจุบันอาจใช้ร่วมกับยากลุ่มซัลโฟนิลยูเรีย เพราะมีสมุนไพรรักษาในตำรับ 3 ตัวที่มีกลไกการออกฤทธิ์กระตุ้นการหลั่งอินซูลินที่ตับอ่อน เช่นเดียวกับยากลุ่มซัลโฟนิลยูเรีย หากเป็นไปได้ควรมีการศึกษายามธรมหะฯ ทั้งในระดับเซลล์ ในสัตว์ทดลอง เพื่อยืนยันการออกฤทธิ์ที่ชัดเจน ทดสอบความเป็นพิษทั้งแบบเฉียบพลันและแบบเรื้อรัง และควรมีการศึกษาแบบไปข้างหน้าในคน โดยการเปรียบเทียบประสิทธิผลของยามธรมหะฯ กับยาแผนปัจจุบันอย่างเดียวเพื่อเป็นการยืนยันประสิทธิผลของยามธรมหะฯ ที่แน่ชัดต่อไป

คำสำคัญ: มธรมหะ, ระดับน้ำตาลในเลือด, เบาหวานชนิดที่ 2

Efficacy and Safety of Mathurameha (Nirund Pongsoipheth and Foundation for the promotion of Thai Traditional Medicine Formula) for type 2 diabetes mellitus treatment.

ABSTRACT

Diabetes is a non-communicable chronic illness that results in complications and die eventually. Currently, Thai Traditional Medicine, Alternative Medicine and herbs as an alternative in the treatment of chronic disease. Mathurameha is a Thai traditional remedy which has long been used by Ayurvedic (Chevagakomarat) school more than 30 years. Wangnamyen and Watthana-nakorn hospital Sakaew Province used this remedy to diabetic treatment more than 3 years but they did not collect data of efficacy and safety. Thus, the aims of this study to investigate the glycemic efficacy and safety of Mathurameha (Nirund Pongsoipheth and Foundation for the promotion of Thai Traditional Medicine Formula) for type 2 diabetes mellitus treatment in Wangnamyen hospital and Watthana-nakorn hospital, Sakaew Province. **Methods:** This retrospective study reviewed from medical record and database of type 2 diabetes patients receiving Mathurameha from June, 2011 to June, 2013. Fasting Plasma Glucose levels, laboratory data and adverse events were extracted from existing records. We classified the subjects into five treatment groups. We then analyzed the changes in glycemic parameters by Wilcoxon sign rank test and Pair t test. **Results:** Ultimately, 352 subjects were analyzed in this study. Patients who received only Mathurameha no significant to reduced Plasma Glucose ($P=0.646$), but that tended to control Plasma Glucose levels did not rise from baseline. The fasting Plasma Glucose had trend to decline in the first to fourth groups that follow up were significantly reduced in group 4, that used Mathurameha add on Sulfonylurea ($P=0.013$, 0.009 , 0.010 and 0.004) respectively. The HbA_{1c} levels was no significant to reduced in three groups ($P=0.484$, 0.500 and 0.761) in group 2, 3 and 4 respectively. Moreover, the LDL-cholesterol level is was significantly reduced ($P<0.05$). The liver function and renal function were not threshold severity of the disease. No severe adverse events were observed. **Conclusion :** The retrospective study for 3 years usage of Mathurameha suggested that it may be a useful adjunctive treatment to decrease fasting plasma glucose levels in patients with mildly to moderately uncontrolled diabetes. The dose of Mathurameha were minimum and maximum of 350 to 3,500 mg. per day. In the future, Mathurameha should be used to add on Sulfonylurea because it had three herbs in the formula had the mechanism of action stimulate

insulin secretion in the pancreas, as well as Sulfonylurea. Further, its extract should be study in vitro and in vivo to confirm mechanism and testing both acute toxicity and chronic toxicity. In addition it should have been prospective study by comparing the effectiveness of only Mathurameha with modern medicine to confirm the effectiveness.

Keywords: Mathurameha, Hypoglycemic effect, Diabetes mellitus type 2

